

Základní pojmy

Funkce/Zadání

Funkce/ Architektonická úloha

Prostor

Světlo

Hmota/Materiál

Barva

■ **Zadání, úloha a funkce**

- Rozdělení užitekosti
- Zadání a umělecká úloha
- Tvůrce, objednavatel, klient

■ **Prostor**

- Uzavřený – otevřený
- Aditivní – divizivní
- Prostupující – pulzující
- Plynoucí – „Raumplan“

■ **Hmota/Materiál**

- Tektonika
- Stereotomie
- Proměny materiálů

■ **Světlo**

- Světelné rozdělení
- Světelné propojení
- Stupňování světla
- Světlo a osvětlení

■ **Barva**

- Vnitřek (fresko, obložení)
- Vnějšíšek I. (sgrafito):
 - architektonická „teorie“
 - figurální sgrafito
- Vnějšíšek II. (kámen, cihla, dřevo)

Zadání - Architektonická úloha - Funkce

Decorum: „co se hodí (formou, obsahem) pro daný účel“

Bienséance: „co se sluší (slušnost v sociálním styku)“

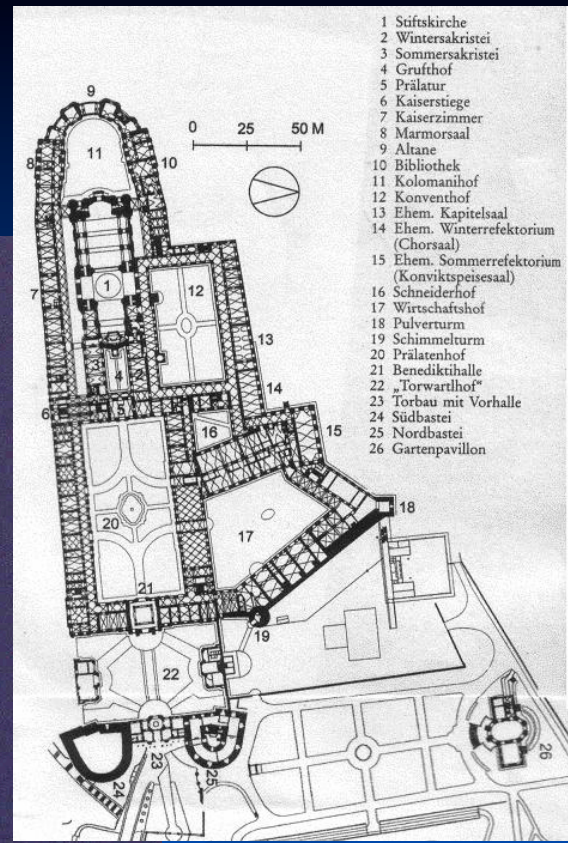
Convenance: „commoditas“ - pohodlnost

Akademická systematizace v baroku:

- A. sacra: Kláštery a architektura církevních řádů
Farní kostely, poutní kostely, kaple, memoriální stavby
- A. civilis: Rezidence – zámek – letohrádek
Palác – hôtel - dům
- A. militaris: Opevnění – vojenské stavby (zbrojnice, kasárna, apod.)
- A. recreationis: Zahrada – Oranžerie – zahradní casino

- Urbanismus
- A. speciální: Ohňostroje – Sluneční hodiny

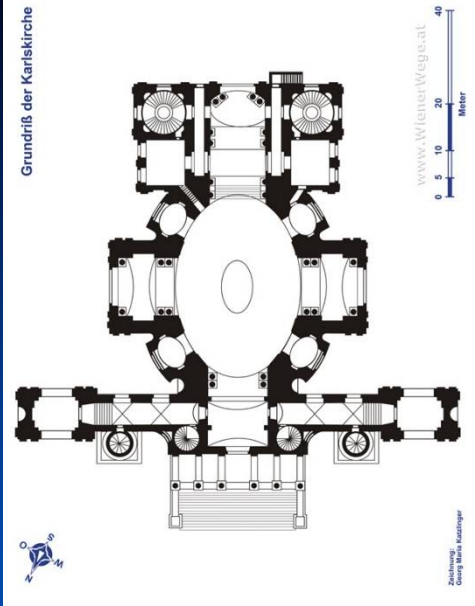
Melk

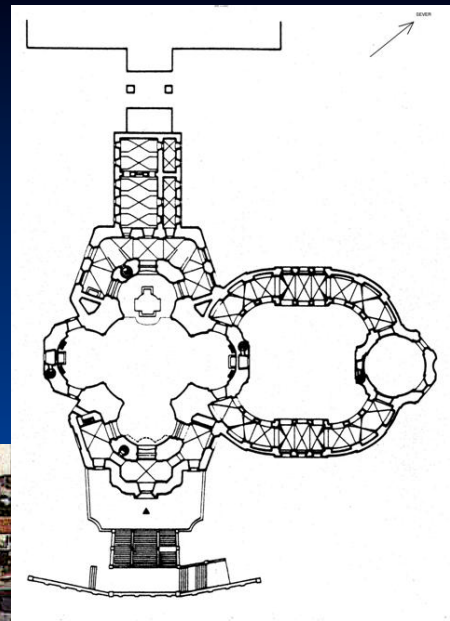
Hradisko u Olomouce

Videň, Karlskirche

Křtiny u Brna

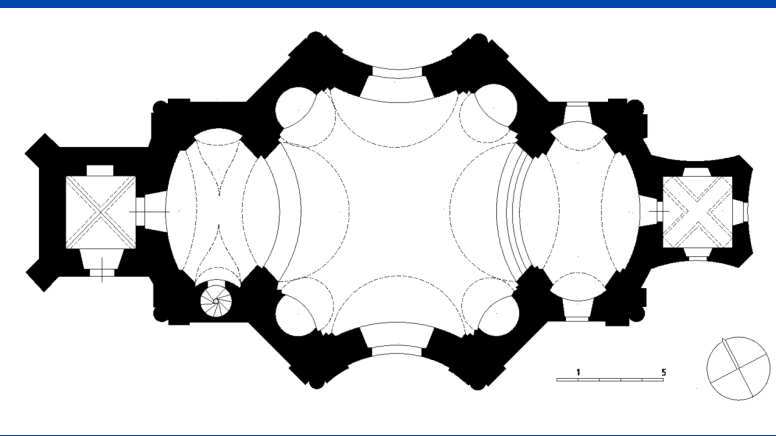
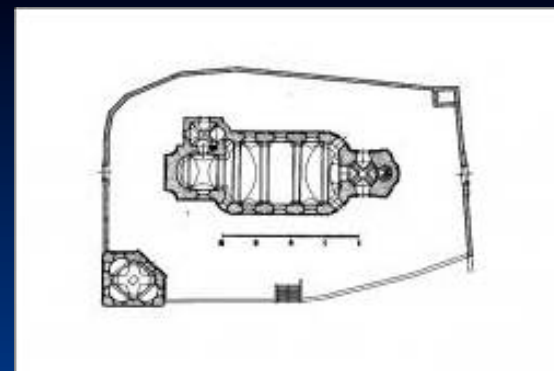

Hranice na Moravě

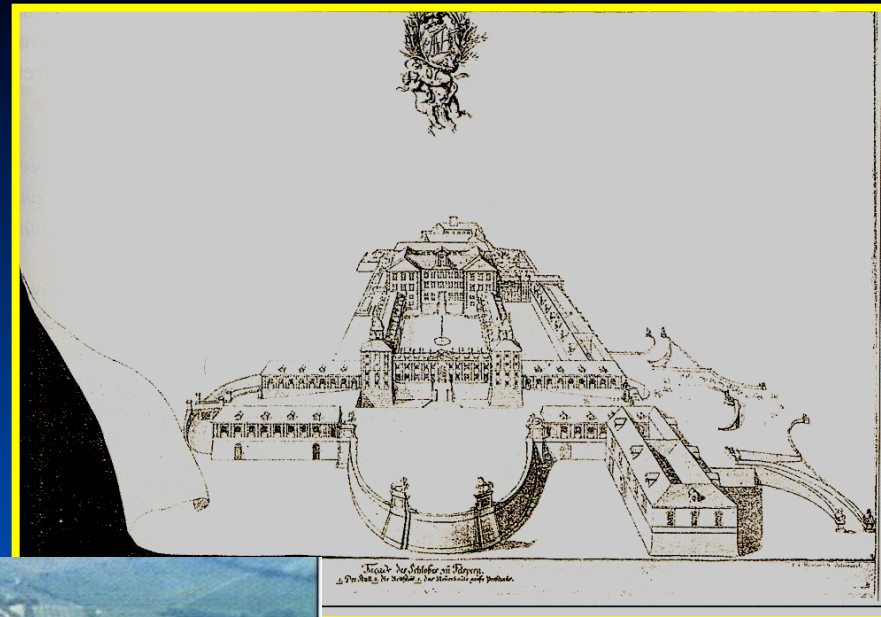
Paštiky u Blatné

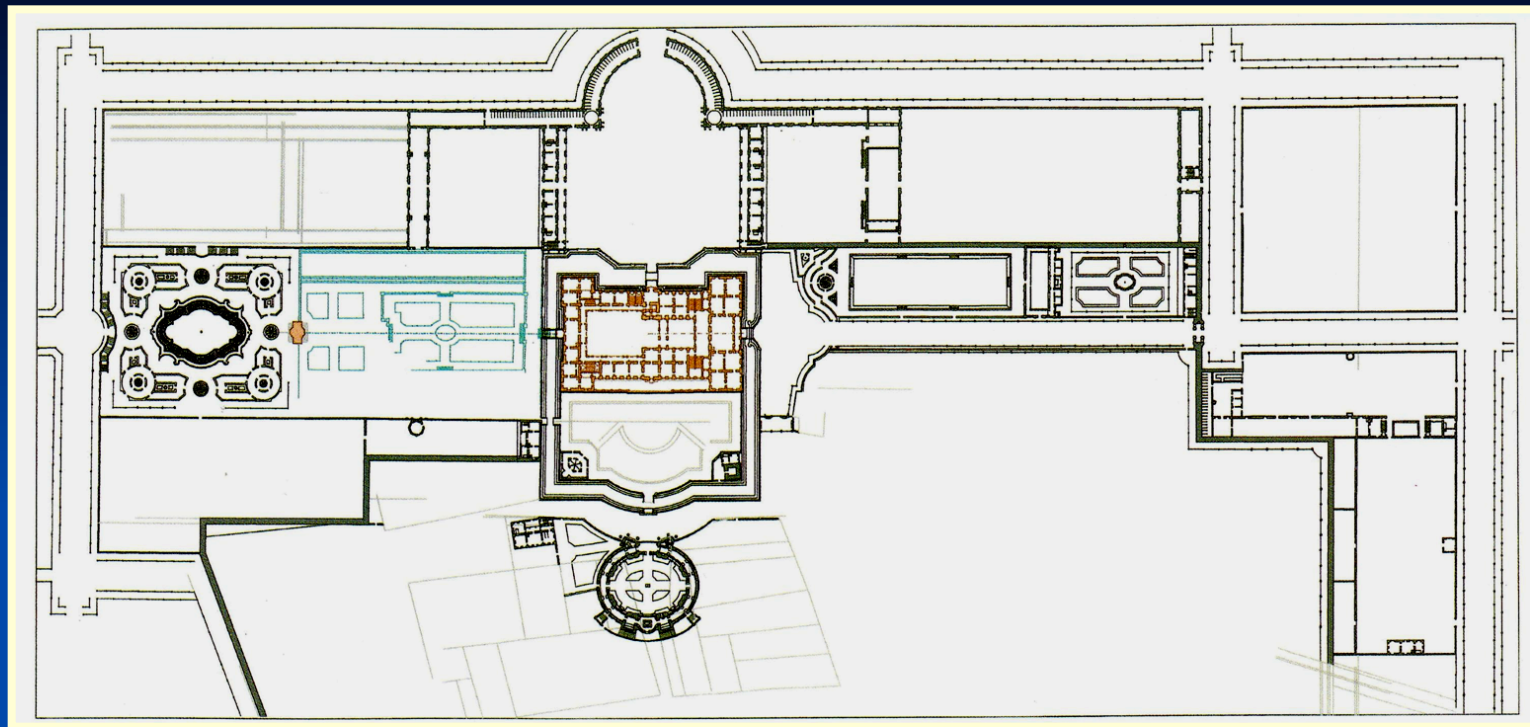

Počaply u Terezína

Valtice

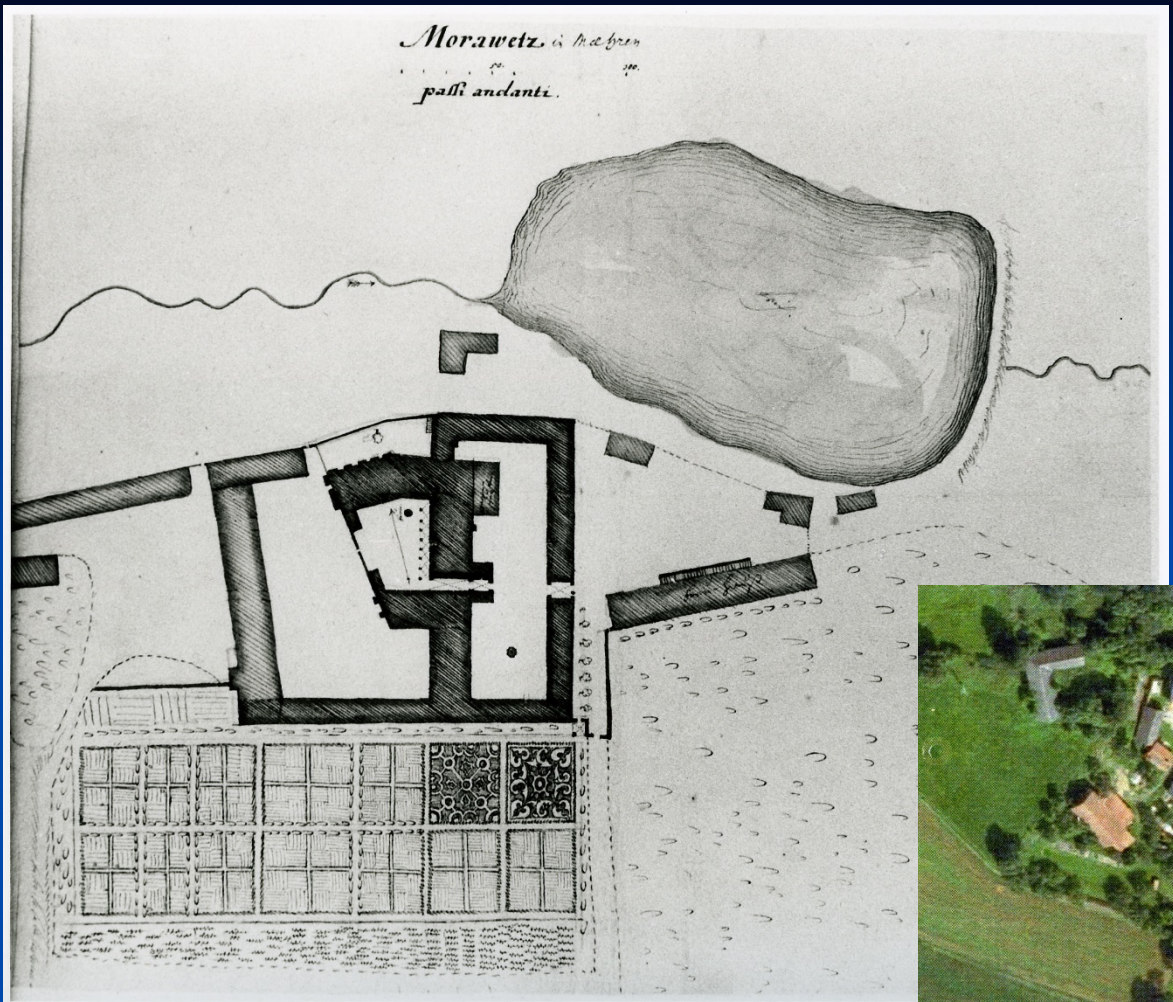
Slavkov u Brna - Ariccia

Milotice

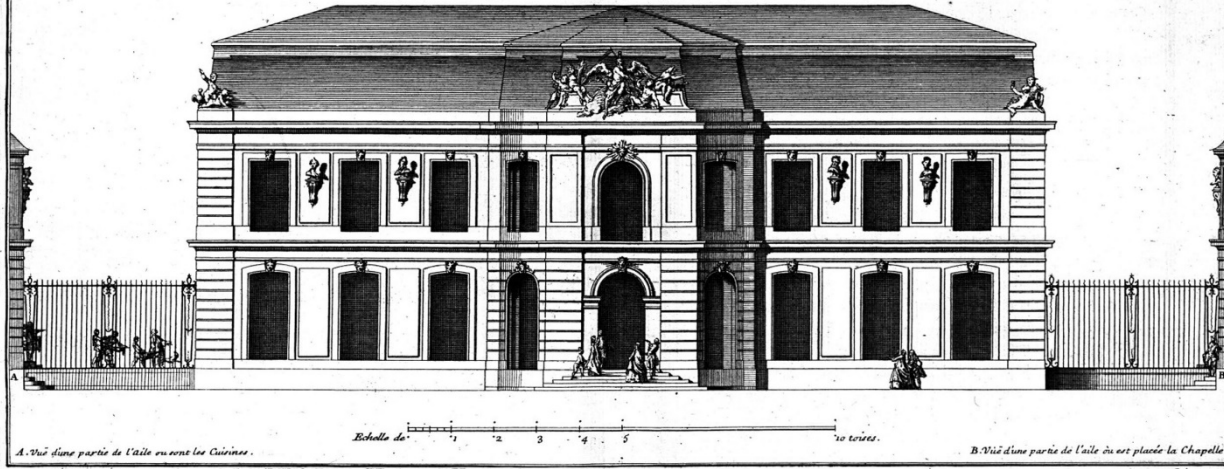

Zámek Moravec

ELEVATION DU CÔTÉ DU JARDIN

A. Vue d'une partie de l'aile ou sont les Cuisines.

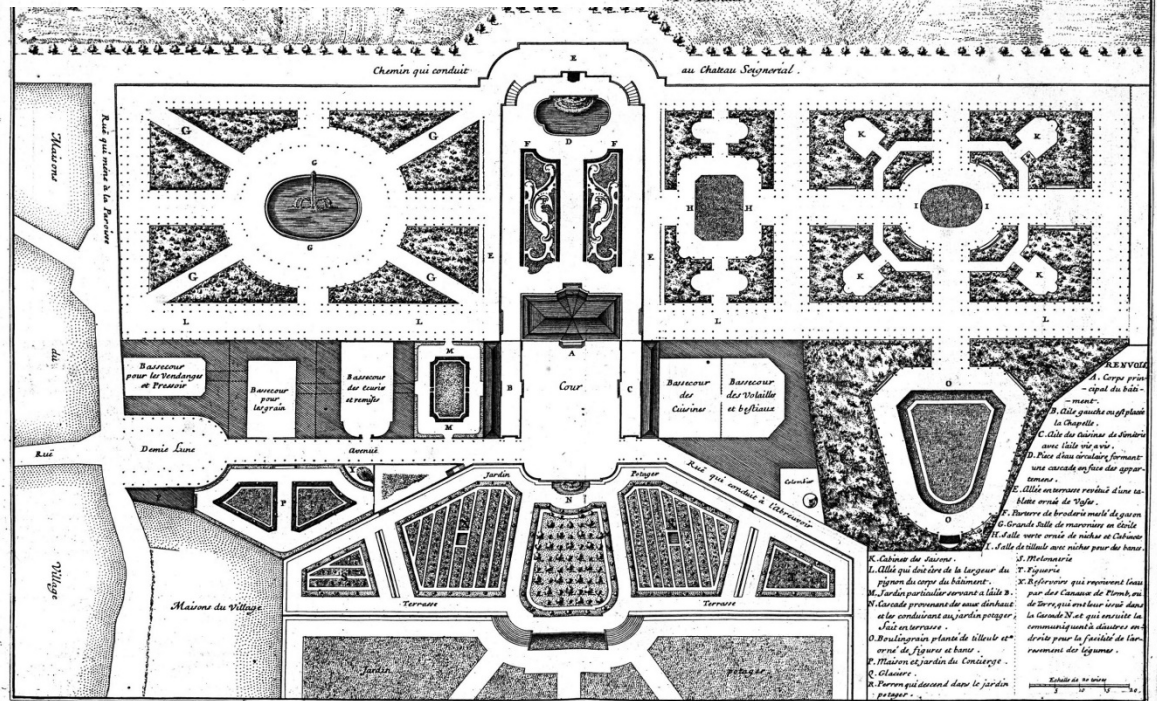
Echelle de 1 2 3 4 5 10 toises.

B. Vue d'une partie de l'aile où est placée la Chapelle.

A. 1000 m. p.

Maison de plaisance
Maison de campagne

DONT LE TERRAIN EST SITUÉ DANS LA BRIE.

F. Blondel

Chemin qui conduit

au Chateau Seneval.

Ruisseau qui mène à la Rivière

Ruisseau pour le Vendange et Pressoir

Barricade pour le grain

Barricade pour la Cour et le Jardin

Cour

Barricade des Cuisines

Barricade des Voleilles et bestiaux

Demi-Lune

Chemin

Jardin

Potager

Chemin qui conduit à l'Écurie

Stable

Maisons du Village

Terrasse

Jardin

Potager

- A. Corps principal du bâtiment.
- B. Aile gauche ou placée la Chapelle.
- C. Aile des machines de fonderie avec trois vés.
- D. Parc dans un carré formant une cascade en face des appartements.
- E. Allée en terrasse revêtue d'une balustrade ornée de Vases.
- F. Borne de bornes ou de bornes.
- G. Grande Halle de manèges en terre.
- H. Salle ornée de niches et de statues.
- I. Salle de billard avec niches pour des hommes.
- J. Manège.
- K. Figures.
- L. Allée qui doit être de la largeur du corps du bâtiment.
- M. Jardin particulier orné de Vases.
- N. Cascade provenant de sous les machines et se conduisant au jardin potager.
- O. Bassin orné de statues et de figures et bassins.
- P. Maison et jardin du Concierge.
- Q. Villiers.
- R. Terrain qui descend dans le jardin potager.
- S. Figures.
- T. Borne qui reviennent dans le jardin par des Canaux de Fossés, qui ont leur issue dans le Canal N et qui ensuite se conduisent au jardin potager.
- U. Bassin orné de statues et de figures et bassins.
- V. Terrain qui descend dans le jardin potager.

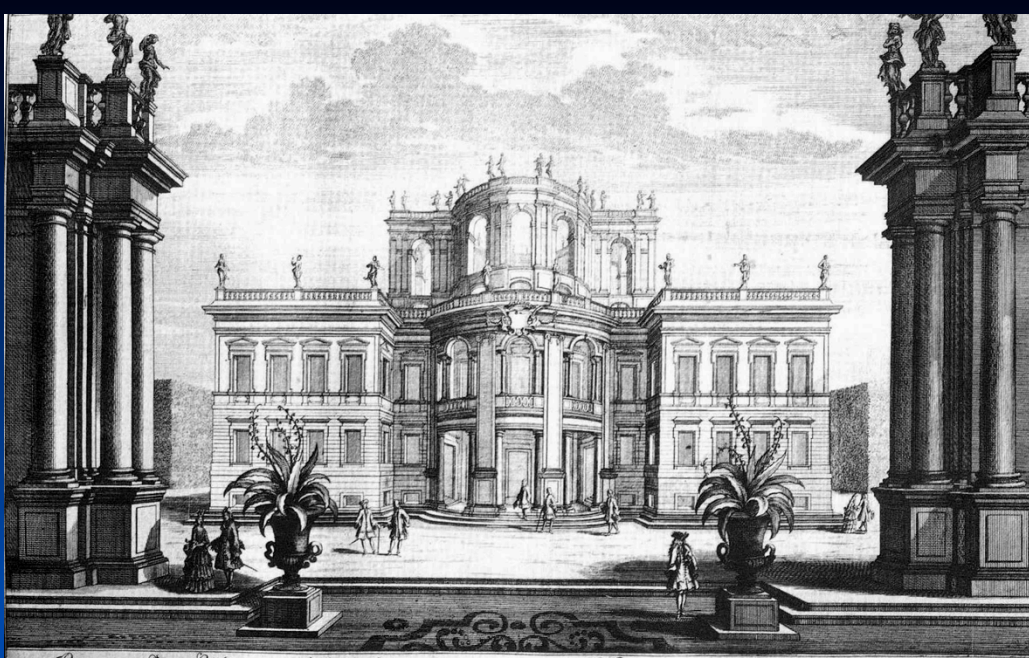
Echelle de 10 toises

A. 1000 m. p.

Villa Sachetti
(Pietro da Cortona)

Prospect eines Lust-Garten-Gebäu. so von mir
Inventiret, gezeichnet und Grundriß davon gegeben
wordet, vor den N. N. in Wien.

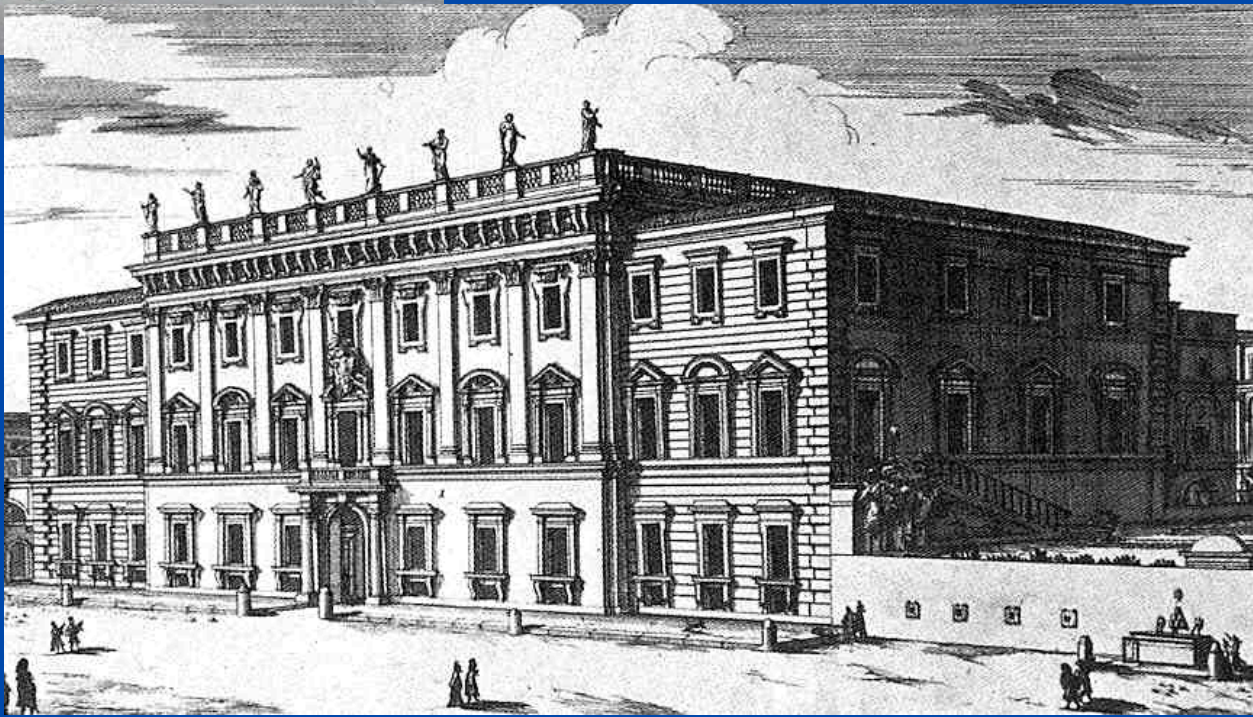
Vue d'une Maison de plaisance que j'ai
inventée et dont j'ai donné le plan et le des^s
sein à Mons^{ieur} à Vienne

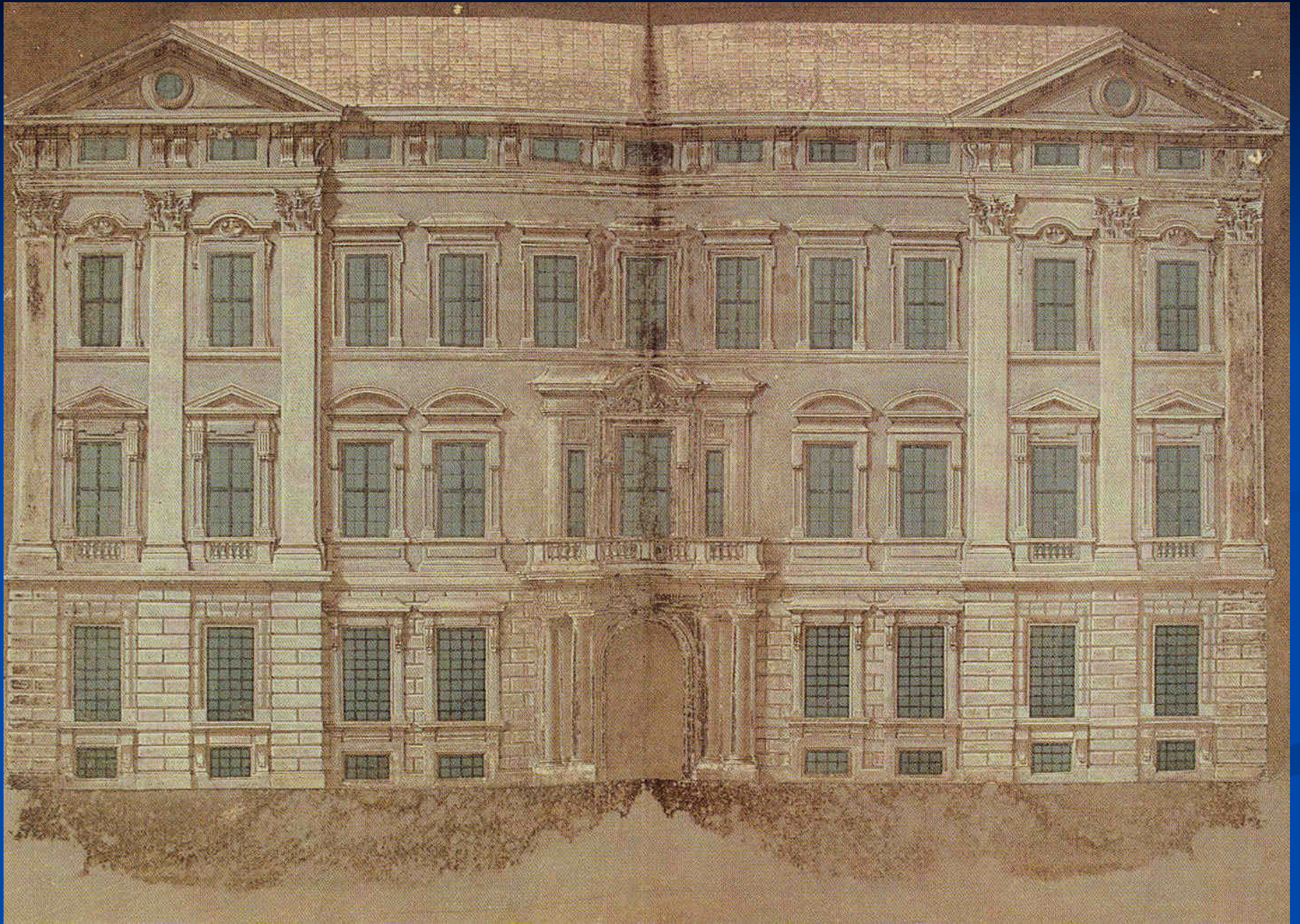
Lustgarten Gebau
Liblice

Palazzo Borghese
Palazzo Chigi

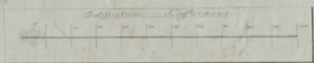

GRUNDRIESS DER KÖNIGLICHEN HAUPTSTADT BRÜNN IN MARGGRAFFTHUM MÄHREN

Circulus 1000 pedum

Anton Ospel, 1677-1756

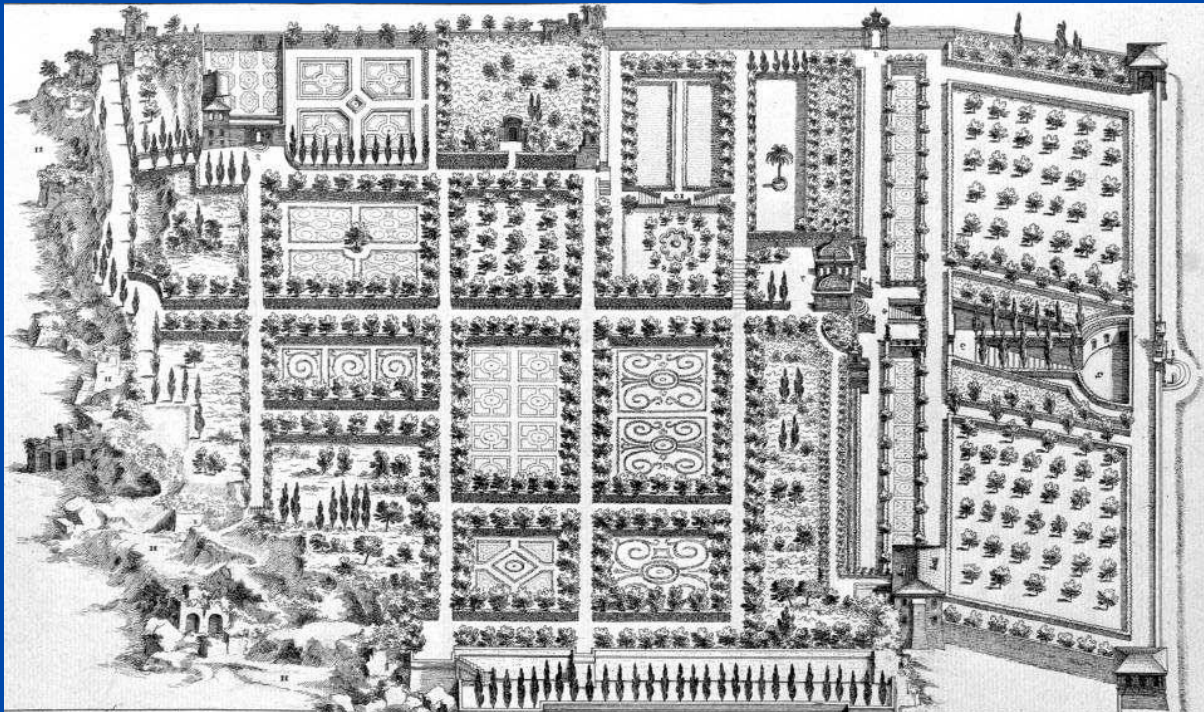
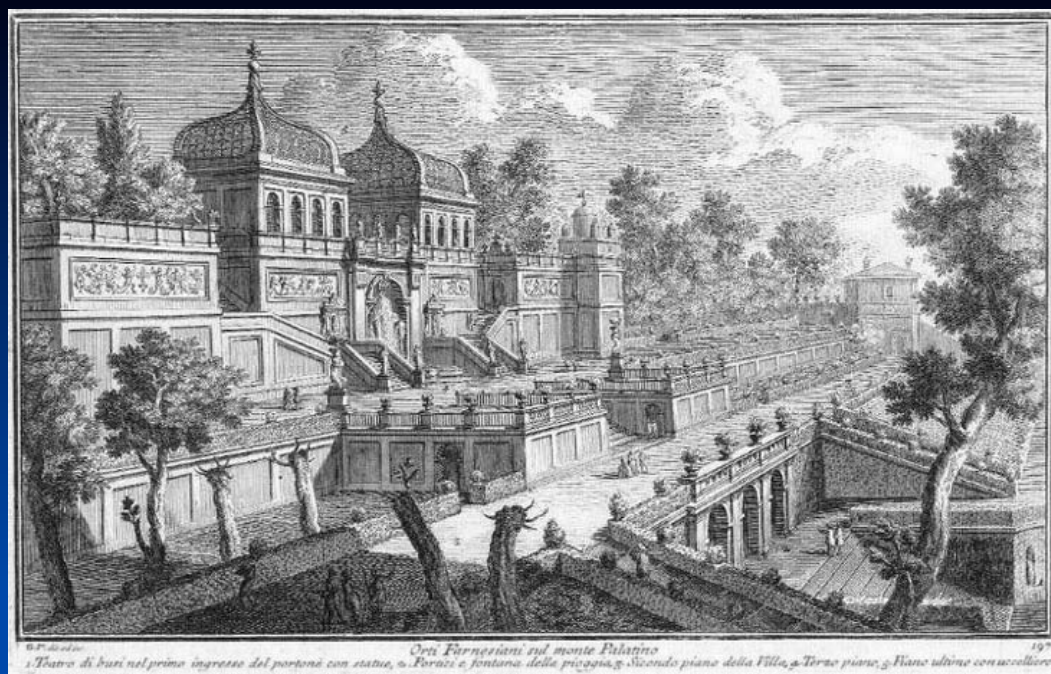

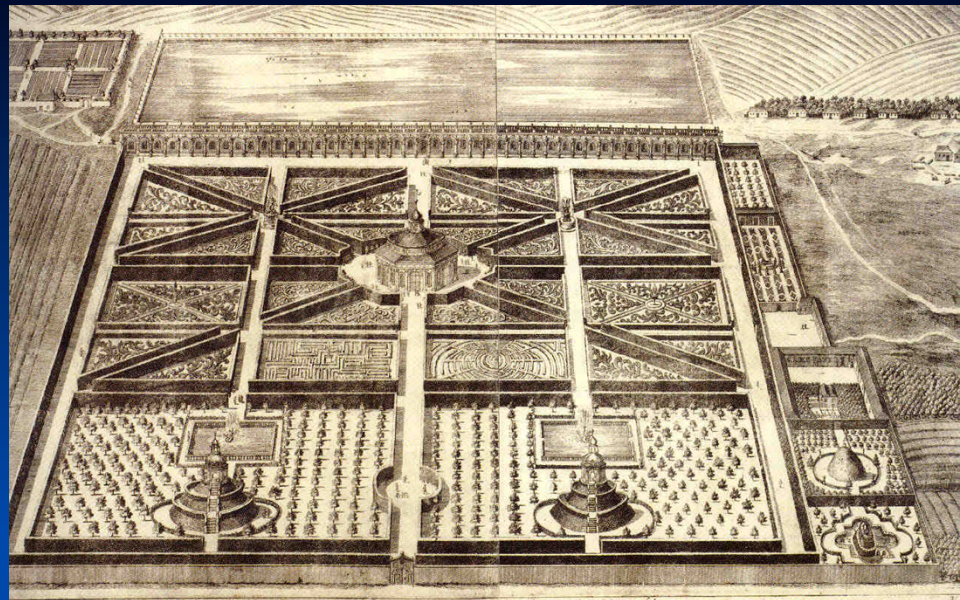
Vídeň,
Palais Caprara - Geymüller

Prospect Tabularij Hispanici in vico Walleriano a Domus, nota ab emblemate lupi, pro concione anserum verba facientis. *Prospect der Spanischen Gartley, in der Waller-Strassen. a. Das Häuß wo der Herr der Gänßen prediget.*

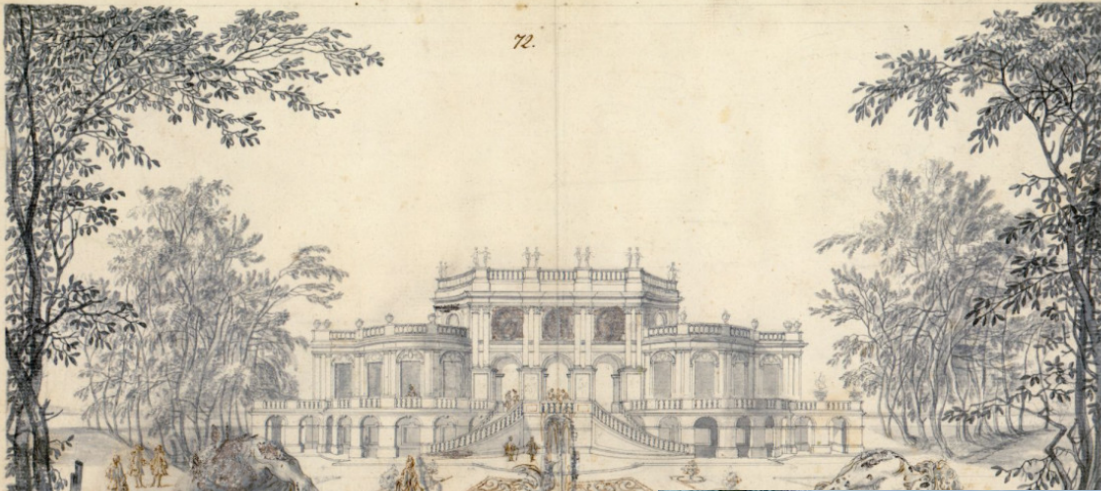
Řím, Orti Farnesiani

Kroměříž, „Lustgarten“

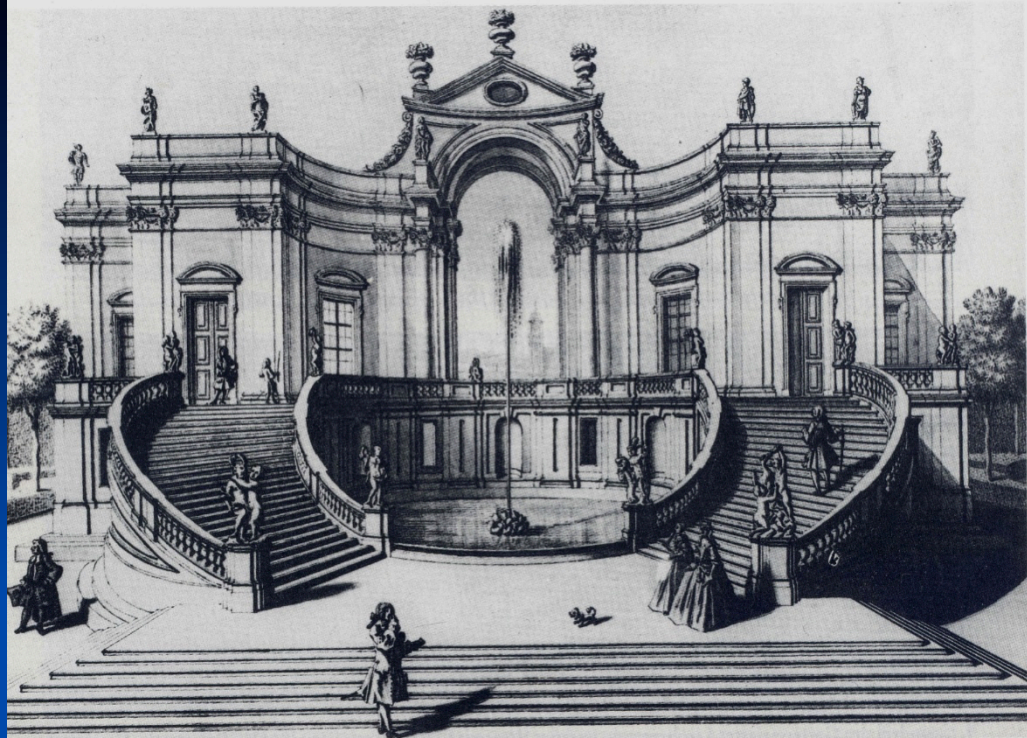

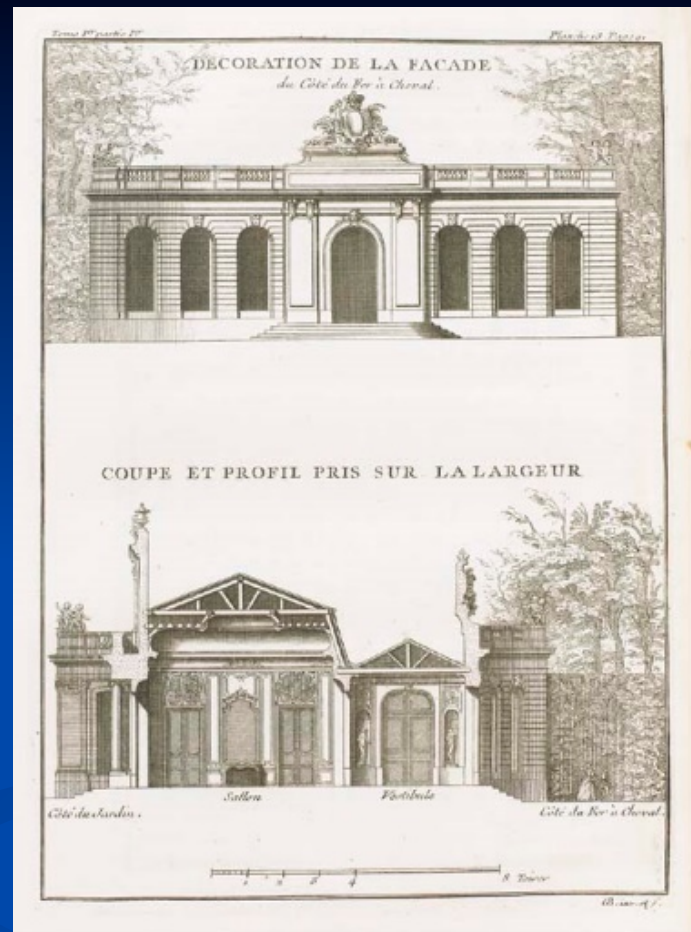
Project für das Lustgebäude.

Lustgebäude
Bellaria

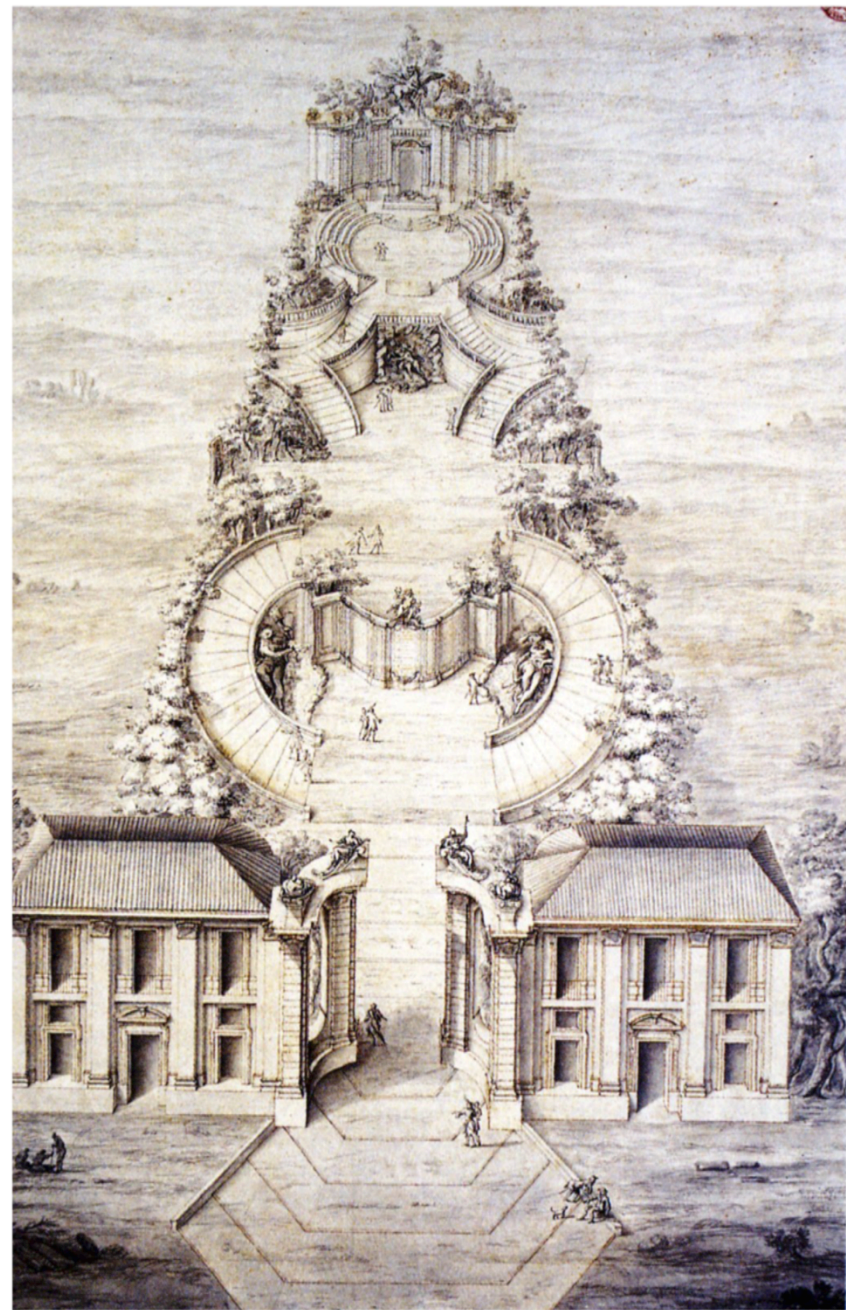

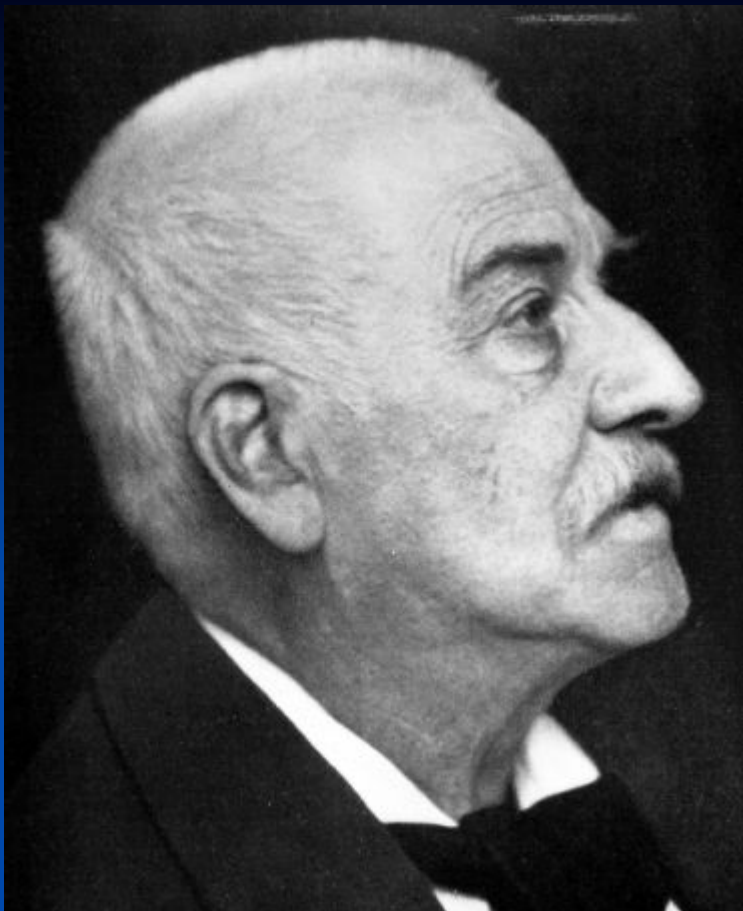
Belveder
Oranžerie
Trianon

Antonio Canevari – Nicola Salvi:
Bosco Parrasio

Zadání, druh, umělecká úloha a Jacob Burckhardt (1818-1897)

1888:

..... „prohlásil s jistou slavnostností v hlase:
Die Kunst nach Aufgaben – das ist mein Vermächtnis
(Umění podle úloh – to je můj odkaz)“.

Gattung – Aufgabe / druh - úloha

(Heinrich Wölfflin):

„samozřejmě tím nechtěl tvrdit, že by právě toto měl být jediný způsob psaní o dějinách umění, ale viděl v této pozici nutné rozšíření dosavadního narativního dějepisu umění.

Teprve poté, když bude jasně ohraničen okruh uměleckých úloh a teprve tehdy, když bude stejnorodé srovnáváno se stejnorodým, jestliže se přiřadí k sobě v čase různá řešení shodné úlohy, teprve tehdy se ukáže pravý význam tradičních umělekohistorických přístupů, týkajících se obsahu a forem uměleckých děl“.

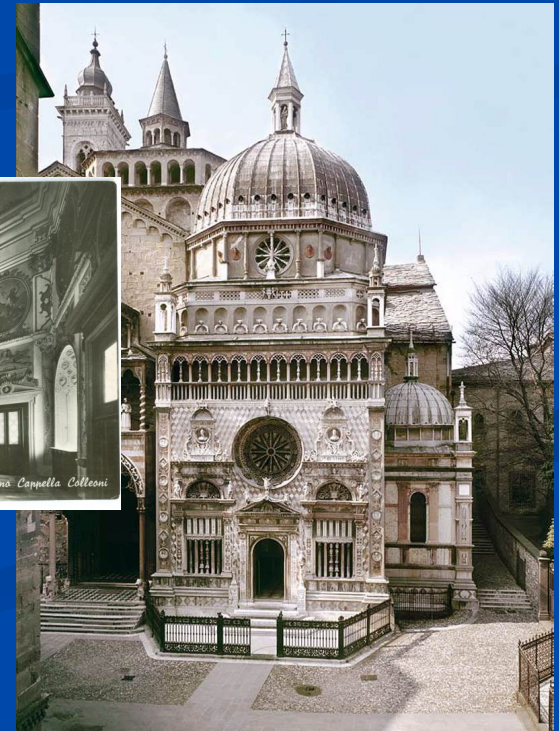
Centrální stavby renesance: memoriální kaple

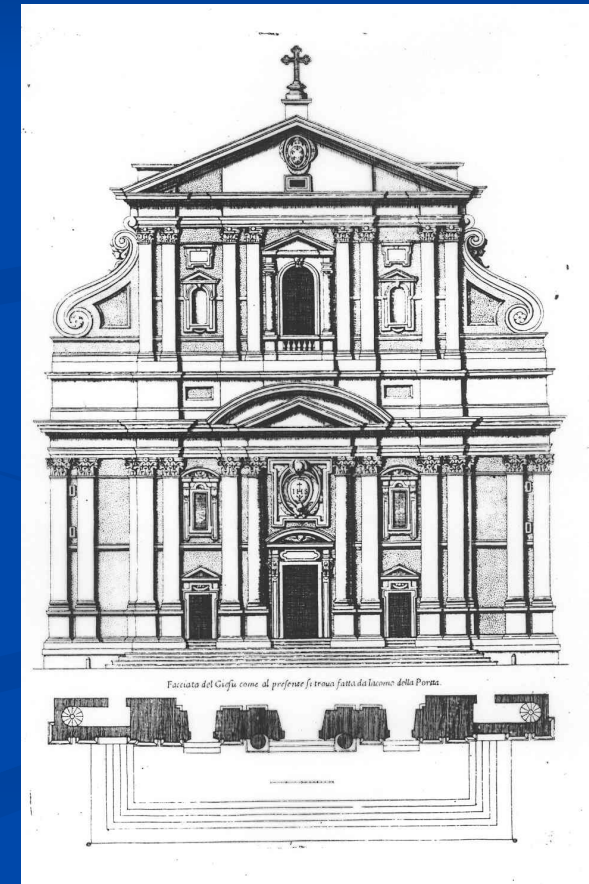
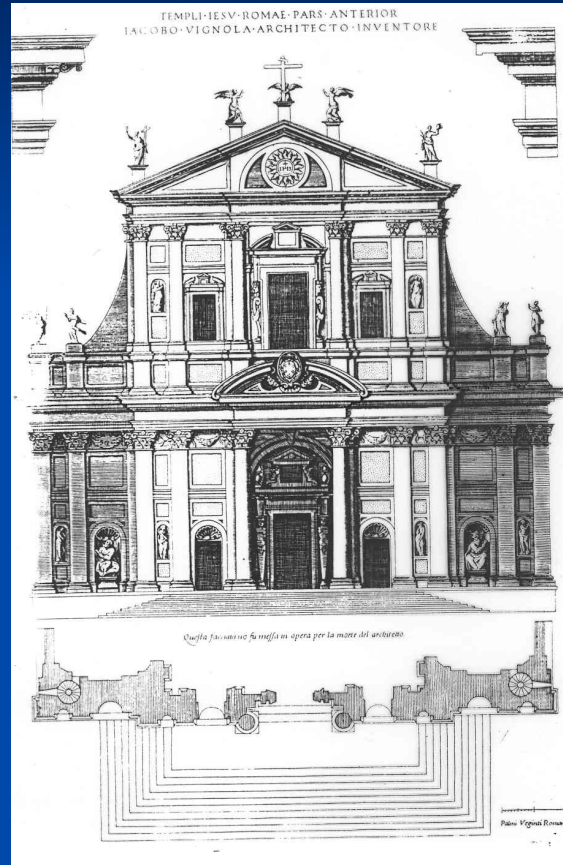
Florence (Medici)

Milano (Portinari)
Bergamo (Colleoni)

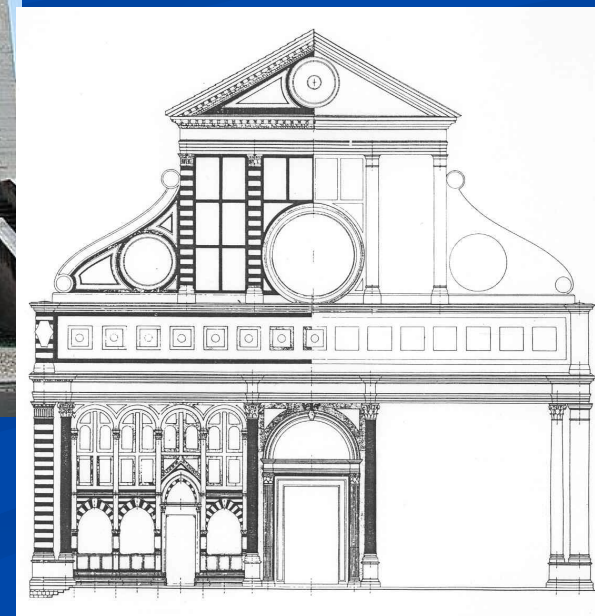

Chrámové fasády od renesance k baroku (Heinrich Wölfflin)

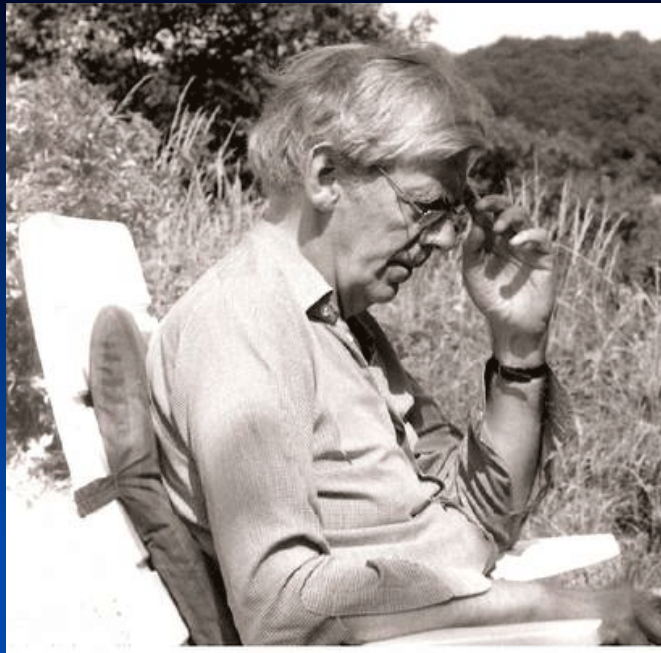
Antonio da Sangallo ml.
Jacopo Barozzi da Vignola
Giacomo della Porta

Chrámové fasády Leona Battista Albertiho (Hellmut Lorenz)

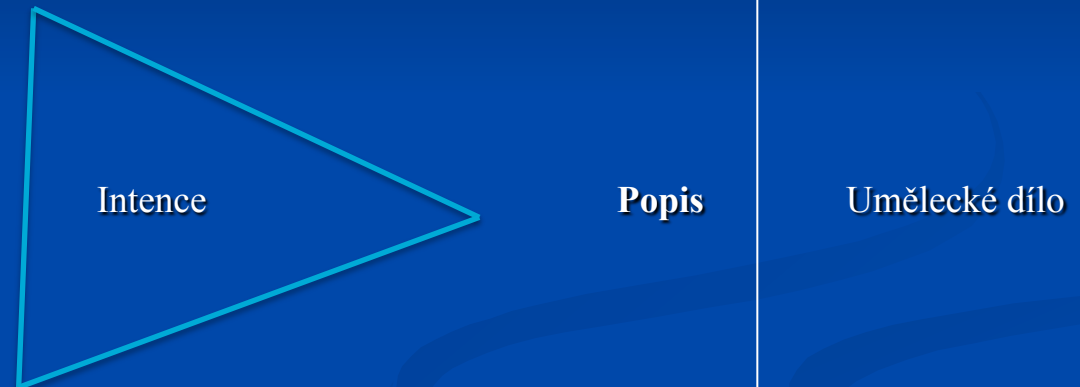
**Intence uměleckého díla (podmínky, objednavatel)
a Michael Baxandall (1933-2008):**

*„vztah mezi podmínkami vzniku uměleckého díla a
uměleckým dílem samotným“.*

Určení architektonického problému

(zadání /chargé/ a zvláštní požadavky /brief/ stavebníka)

Kultura a styl

(užité, příp. záměrně nepoužité formy)

John Fowler-Benjamin Baker: The Forth Bridge, Edinburgh, 1883-1890

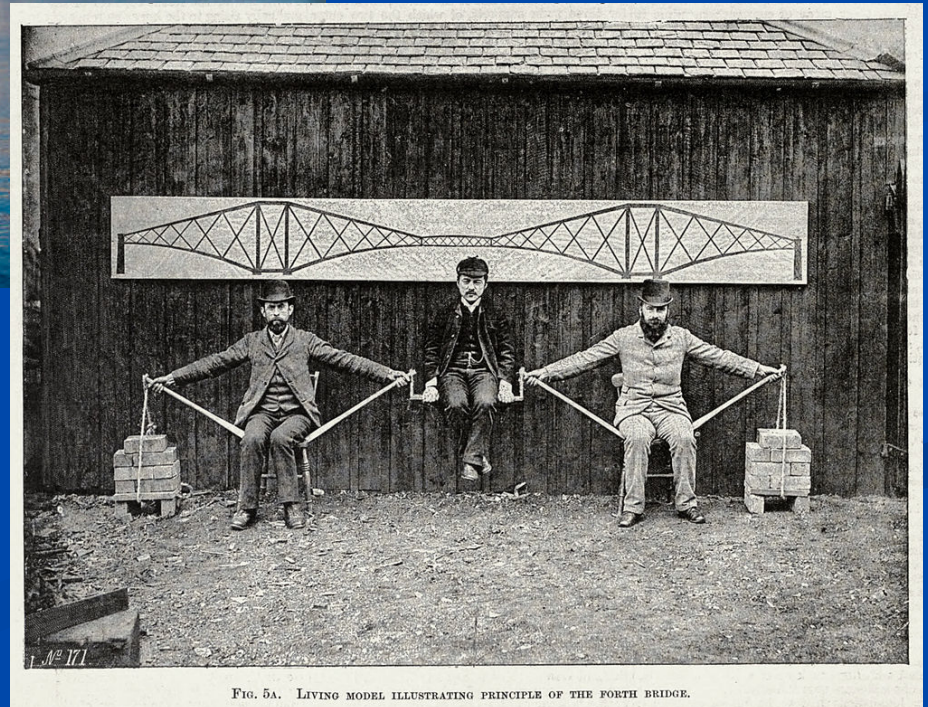
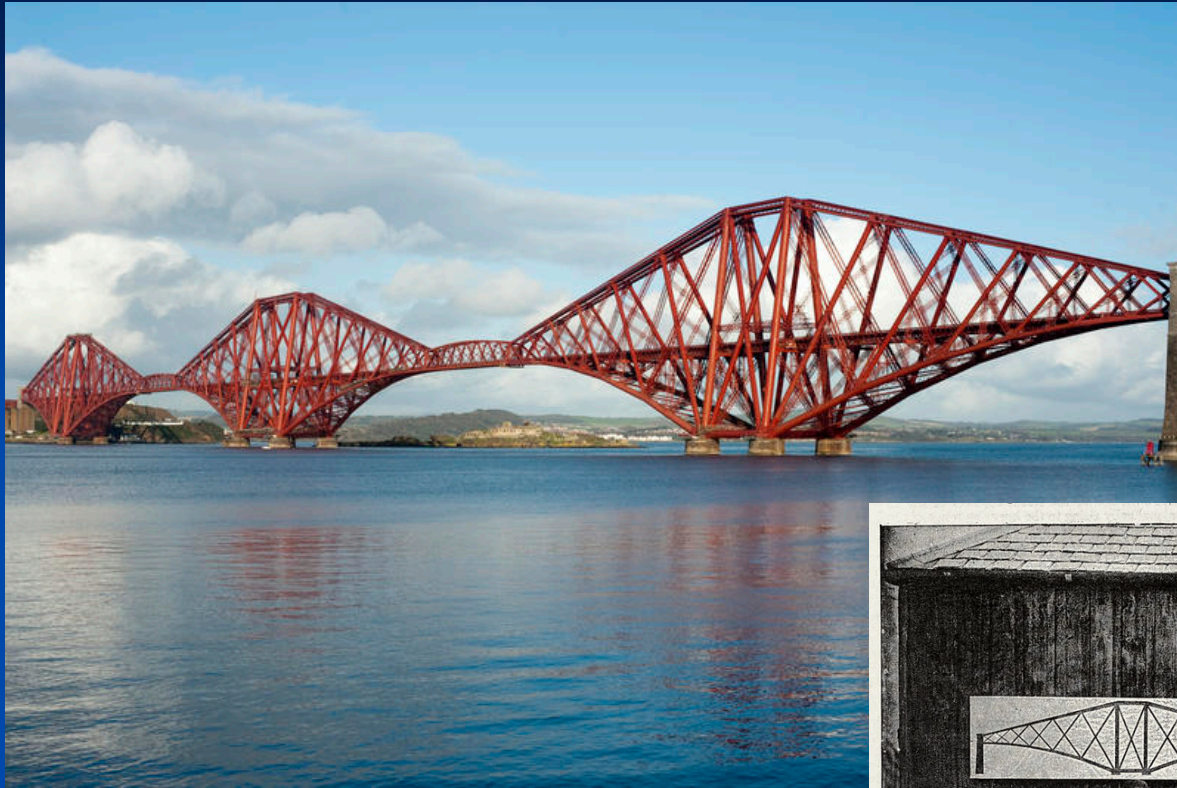
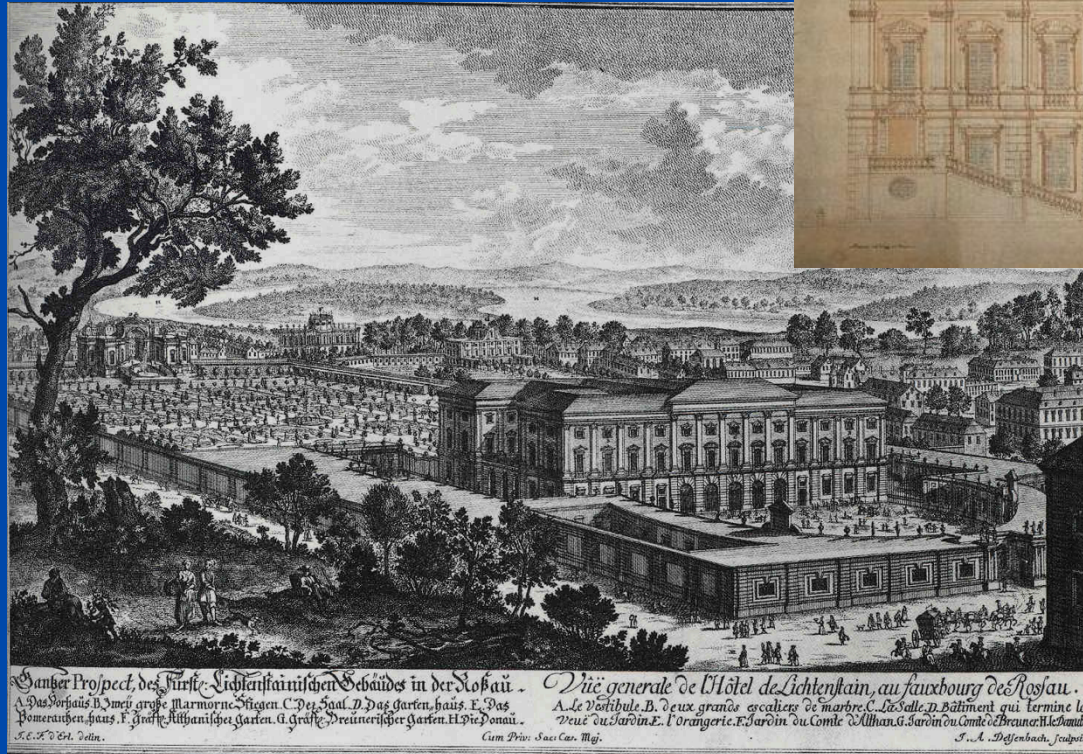
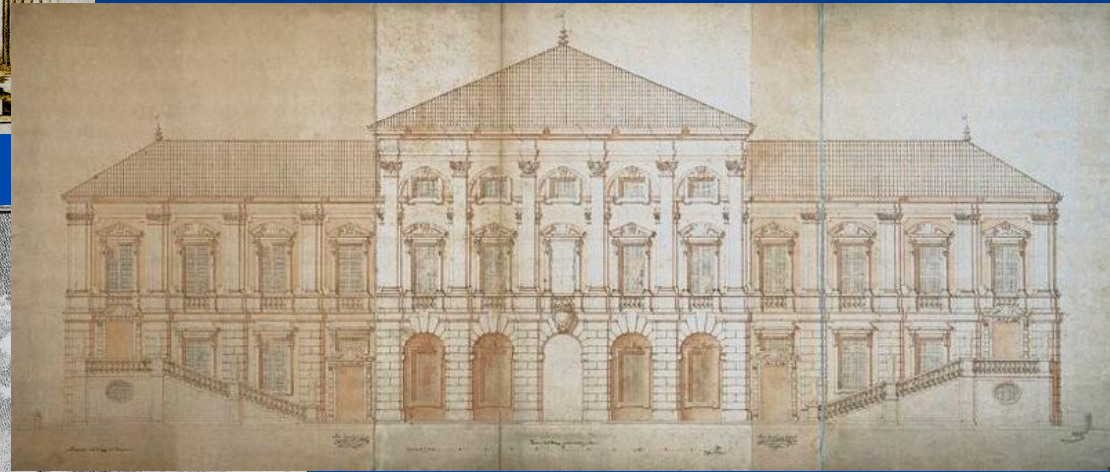
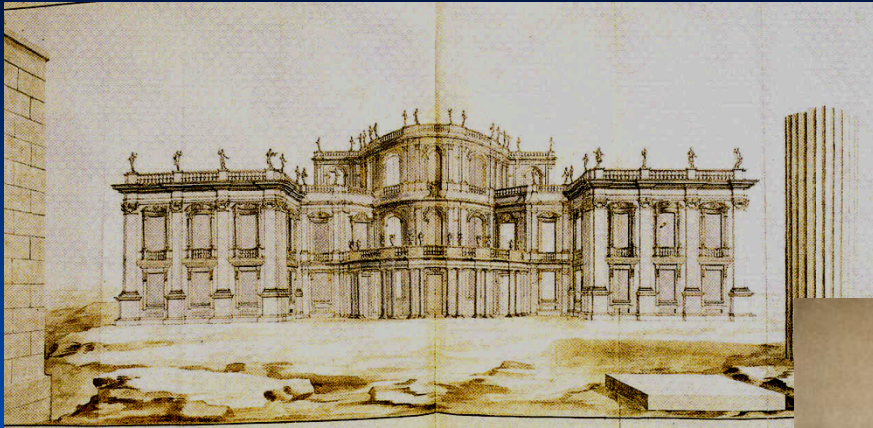
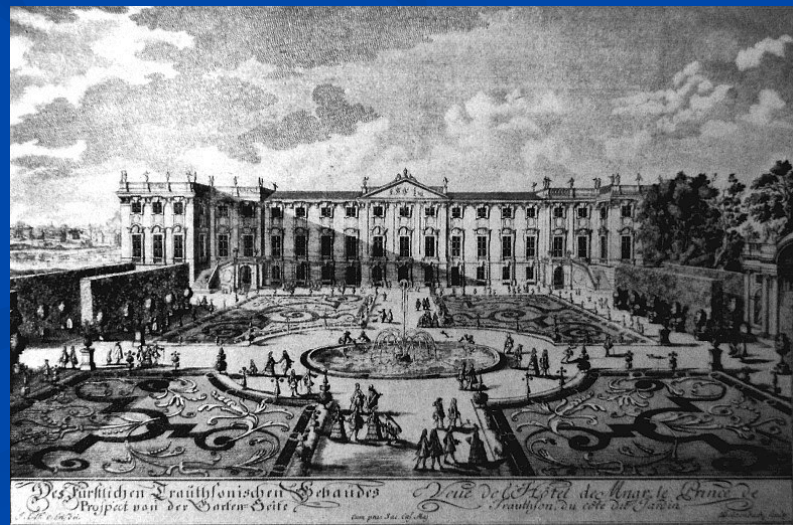
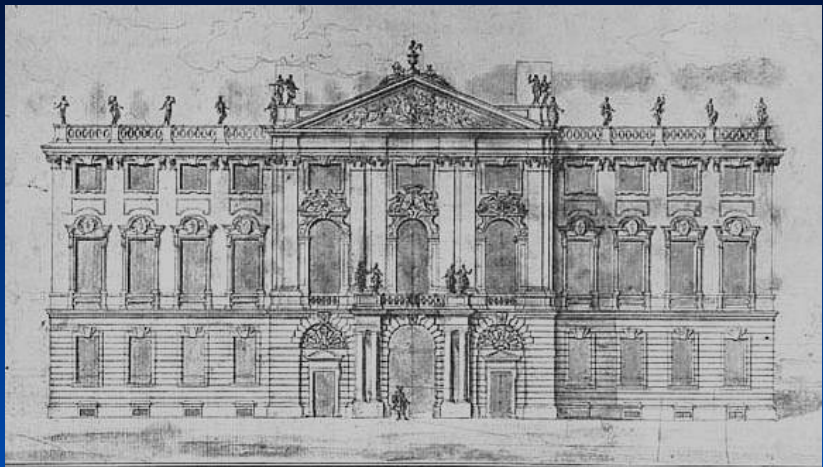

FIG. 5A. LIVING MODEL ILLUSTRATING PRINCIPLE OF THE FORTH BRIDGE.

Proměna zadání: „Palazzo in villa“ knížete Johanna Adama z Liechtensteina (Hellmut Lorenz)

Zadání a změna úlohy: Vídeň, Palais Trautson, 1709-1712 (Friedrich Polleros)

Funkce a Gottfried Semper:

Předpoklady:

Latinské slovo *functio* = výkon nějaké činnosti (Cicero: práce je funkcí /tj. činností/ mysli nebo těla)

Výskyt tohoto slova se zvětšuje teprve od pozdní antiky: funkce jako činnost, služba nebo práce v úřadu, placení daní, ve středověku *functiones divinae* – služby a činnosti náboženské.

Johann Wolfgang Goethe popisuje na konci 18. století papežské ceremonie německým slovem „Funktionen“.

Ve starší umělecké teorii se pojem funkce nevyskytuje (ani Alberti ani Palladio nepíše o funkci) – význam slova je spíše běžnou součástí zprvu úředního, a posléze vědeckého jazyka:

- René Descartes je uplatňuje v přírodní historii
- Gottfried Wilhelm Leibnitz v matematice
- Georges Cuvier zkoumá vztah formy a funkce, když vytváří vědeckou biologii
- Herbert Spencer používá slovo „funkce“ v sociologii

Všichni tito badatelé / vědci použili pojem „funkce“ pro obnovení své disciplíny nebo pro vytvoření disciplíny moderní a zcela nové.

- ARCHITEKTURA: Carlo Lodoli (1690-1761), Gottfried Semper (1803-1879)

Matematická funkce, diskutovaná a definovaná zejména v 18. a 19. století (d'Alembert, Bernoulli, Euler)

$$y = f(x)$$

Funkce (f) přiřazuje každému elementu (x) z jedné množiny právě jeden element (y) z cílové množiny
Matematická rovnice potom ukazuje formu nebo reprezentaci funkce.

$$f(2) = 4$$

$$f(3) = 6$$

1	2
2	4
3	6
4	8
5	10

V tomto případě zní matematická rovnice takto: $y = 2 \cdot x$

Gottfried Semper používá funkční rovnici pro svůj výklad v abstraktnější podobě:

$$Y = F(x, y, z \text{ etc.})$$

V této rovnici představuje:

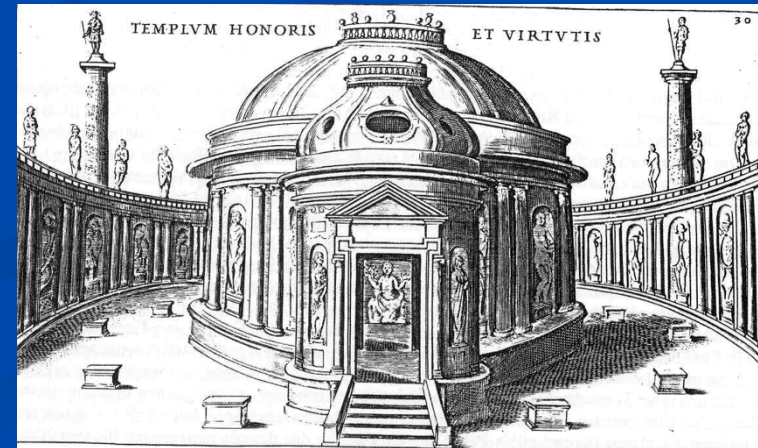
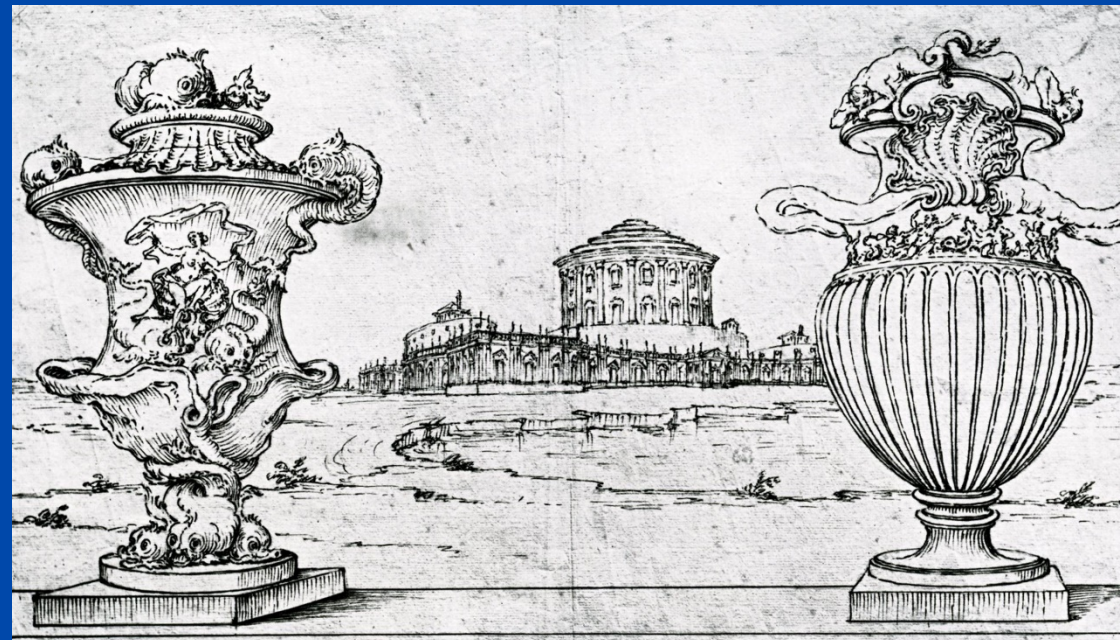
(Y) celkový rezultat – tj. vytvořené umělecké dílo

(x, y, z, etc.) proměnné agencie a síly: jednak okolnosti vnitřní (materiál, technika), jednak vnější (místní, časové) a osobnostní okolnosti, (tj. na příklad objednavatel a jeho vkus, umělec a jeho talent)

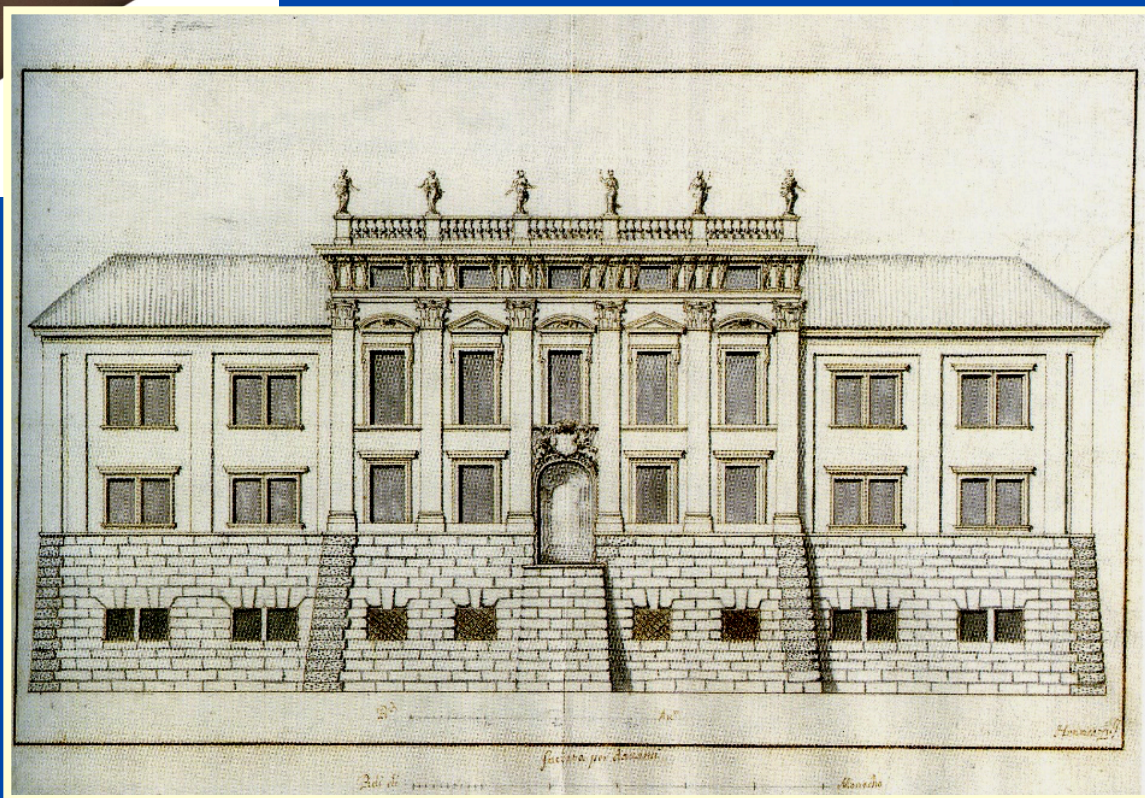
Funkce (F) znamená utváření uměleckého díla – to je: požadavky zakotvené v ideji uměleckého díla, které ustavují základní podmínky pro jeho „stylové“ zpracování.

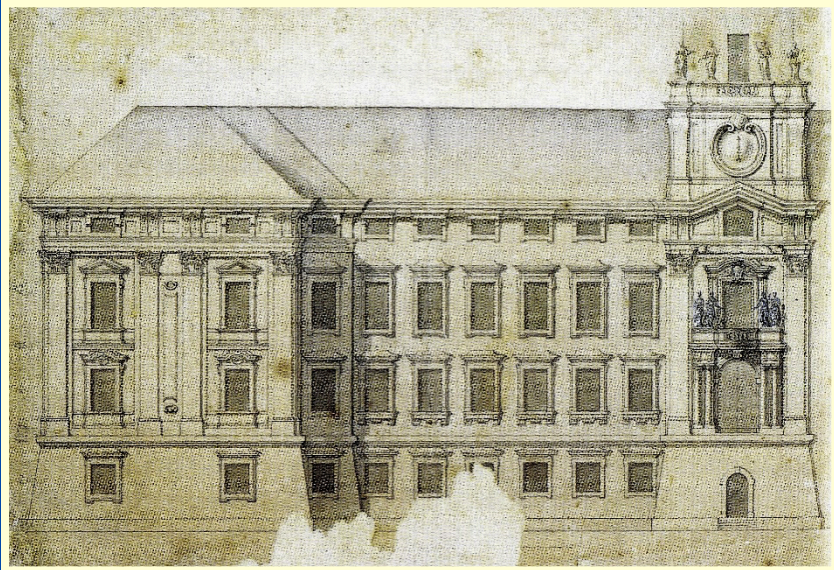
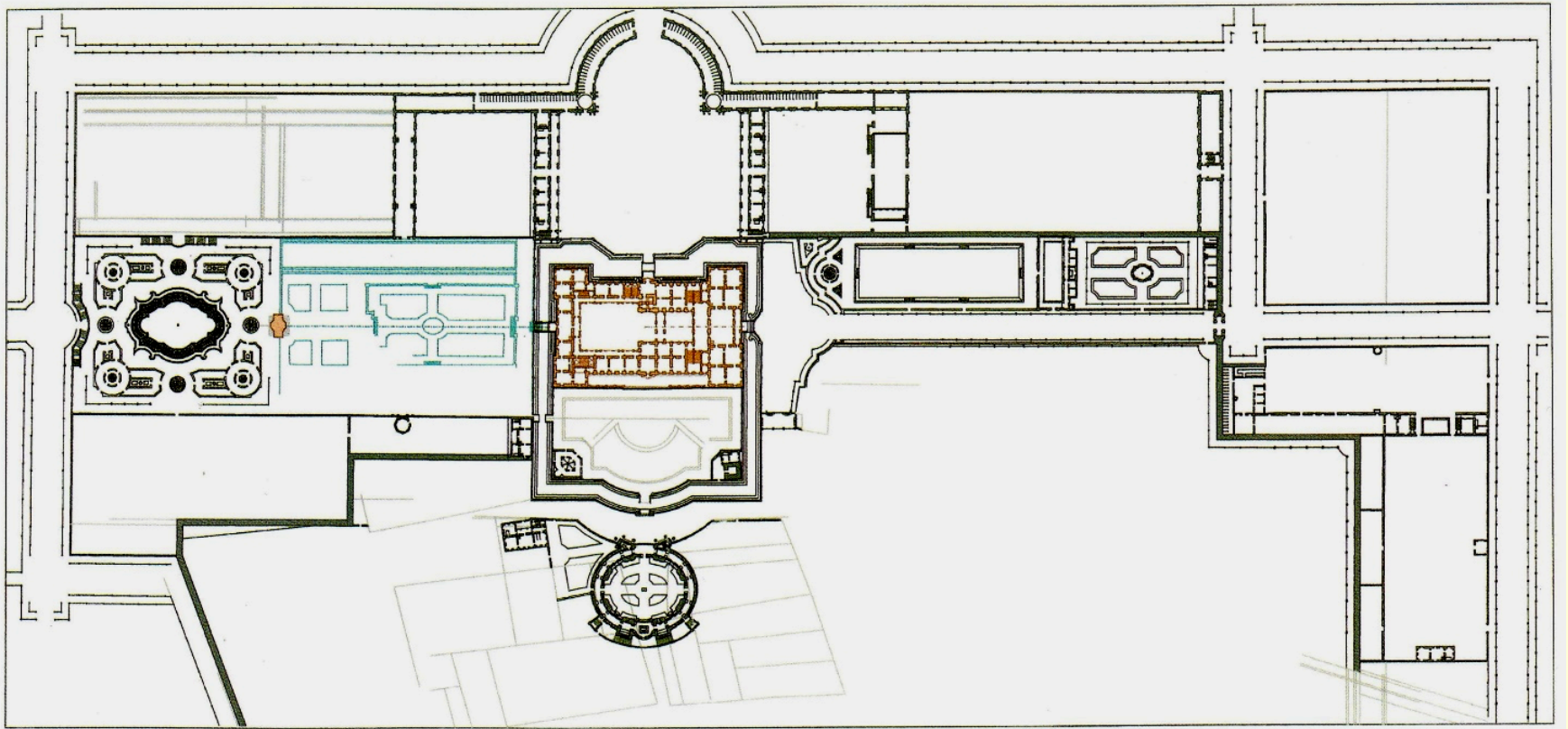
Umělecké dílo = je výsledkem funkce krát rozmanitého počtu činitelů nebo sil podmiňujících jeho zhotovení

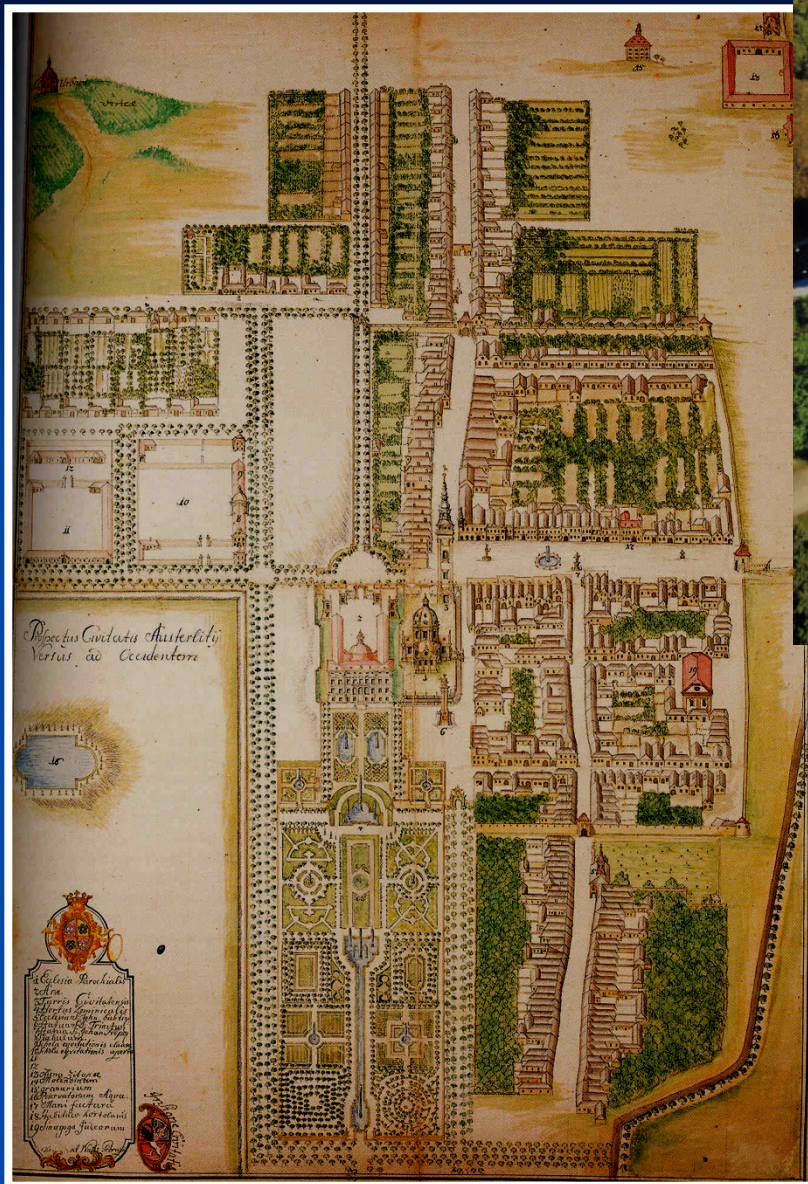
Úloha a význam: Johann Bernhard Fischer von Erlach: „Bergschloss“

Tři zámky ve Slavkově u Brna (Jiří Kroupa)

- a) Rezidence „říšského vicekancléře“
- b) Zámek „prvního ministra“
- c) Zámek „vznešeného knížete“